

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročilna: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četri leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Knostopna petič vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Nemčija odgovarja Wilsonu.

Na zadnjo Wilsonovo noto Nemčiji dne 14. t. m. odgovarja nemška vlada z dne 21. oktobra, ter se opravičuje glede na Wilsonove očitke zaradi nustošenja v vojnem ozemlju, potapljanja rešilnih čolnov pri potapljanju potniških parnikov ter apelira na predsednika Wilsona, da upošteva čast nemškega naroda ob stavljenju pogojev za mirovna pogajanja in premirje. Nota faktično ne pove nič novega; edino pomembnejše besedilo je, naglašanje, da se je vlada v toliko demokratizirala, da je odgovorna parlamentu ter da parlament izpremeni ustavo, po kateri bo o vojni soodločevalo zastopstvo naroda.

Pač nasvetuje nemška vlada nevtralne komisije, ki naj bi preiskale in presodile očitke. Na Wilsonovo zahtevo, da se odstranijo glavni krivci vojne nemška vlada pravzaprav ne odgovarja, marveč le pravi, da hoče nemški narod, prost neodgovornega vpliva, sam trajen mir.

Nemčija mora odgovoriti še na eno, na tretjo točko Wilsonovih dodatnih zahtev, ki se nanašajo na Hohenzollerje in na »osebni regiment«. Prav to mesto, kjer govori Wilson o tem vprašanju, pa je, kakor pravijo, popačeno in uradno še do danes niso objavili natančno in točno besedilo. Inozemstvo pa piše, da gre tu neposredno za odstranitev Hohenzollerjev, zato je dvomljivo, če se zadovolji Wilson z nemškim načrtom, ki hoče ohraniti omenjeno dinastijo in izvesti le spremembo na prestolu. Dinastičnemu vprašanju se skuša najnovejši nemški odgovor izogniti — kolikor smemo verjeti dosedanjim privatnim poročilom — in zahtevati le, da je odstranjen »osebni regiment«, kar pričajo in dokazujejo nameravane spremembe v državni ustavi. Vprašanje je, ne bo li smatral Wilson nemškega državnega zbora, ki je dobil pravico odločevanja o vojni in miru, za identičnega z »osebnim regimentom«. V tem pa utegne Wilsona miniti dobra volja in oni mirni ton, ki govori v njegovih notah in utegne staviti še jasnejše vprašanje: Kaj hočeš, Nemčija, mir ali Hohenzollerje?

Iz vsebine novega odgovora se da sklepati, da v Nemčiji še vedno računajo z vojnimi prijatelji. Dasi so pogoji predsednika precej težavni, je vendar skoro nedvomno, da ne bo odnehal. Wilson zahteva popolno zagotovilo, da se vojna ne ponovi eventualno zaradi nesporazumljenja ob mirovnih pogajanjih, a nemški odgovor ne daje zadostnega odgovora v tem zmislu. Pričakovati je torej, da se bo še nekaj not izmenjalo prej, preden pride do mirovnih pogajanj. Nemčija hoče najbrže pridobiti na času in si zagotoviti pri mirovnih pogajanjih več vpliva.

Pri vsem tem pa mineva čas in z njim tudi zadnje moči. Ne vemo, ali ima Nemčija dovelj časa, da ga trati, pač pa vemo, da ga Avstrija nima več.

Korespondenčni urad objavlja nemško noto v tem-le besedilu:

Berlin, 21. oktobra. Wolffov urad javlja: Nemški odgovor na ameriško noto z dne 14. oktobra se glasi:

Nemška vlada se je pri sprejemu predlogov o izpraznitvi zasedenih ozemelj postavila na stališče, da je prepustiti postopanje pri tej izpraznitvi in pogoje premirja razsodbi vojaških svetovalcev in da je medsebojno razmerje moči na frontah postaviti kot podlago odgovorov, ki ga zavarujejo in zajamčijo. Nemška vlada prepušča prezidentu, da se ustvari prilika za ureditev posameznosti. Zaupa v to, da prezident Združenih držav ne bo odobril nobene zahteve, ki bi bila nezdržljiva s častjo nemškega ljudstva in s pripravo miru pravičnosti.

Nemška vlada se zavaruje proti očitku nepostavnih in nečloveških dejanj, ki se očita nemški armadi na kopnem in mornarici. Razdejanja bodo za kritje umika vedno potrebna in so v toliko mednarodno dovoljena. Nemške čete imajo najstrožje povelje, da varujejo privatno last in da skrbijo za prebivalstvo po svojih močeh. Če se kljub temu primerijo izgredi, se krivci kaznujejo.

Nemška vlada zanika, da bi bila nemška mornarica pri potapljanju ladij namenoma uničevala obljudene rešilne čolne.

Nemška vlada predlaga naj se da stvar v vseh teh točkah pojasniti od nevtralnih komisij. Da se izogne vsemu, kar bi moglo otežkoti mirovno delo, so izšla na predlog nemške vlade na vse poveljnike podvodnih čolnov navodila, ki izključujejo torpediranje pasažirskih ladij; iz tehničnih razlogov pa ne moremo jamčiti, da bo to povelje doseglo vsak podvodnik na morju pred njegovim povratkom.

Kot glavni pogoj za mir označuje predsednik odstranitev vsake na samodržtvu temelječe moči, ki more sama zase, brez kontrole in po svoji volji kaliti svetovni mir. Na to odgovarja nemška vlada: V Nemčiji ni imel ljudski zastop na tvoritev vlade nobenega vpliva. Soodločevanje o miru in vojni ustava ni za ljudski zastop določala. V teh razmerah je nastopila temeljita izprememba. Nova vlada je sestavljena v polnem soglasju s parlamentom, ki je izvoljen na podlagi enake, tajne in direktne volilne pravice. Voditelji velikih strank državnega zbora so njeni člani. Tudi v bodoče ne more nobena vlada nastopiti vlade ali je voditi, ne da bi uživala zaupanje večine državnega zbora. Odgovornost kanclerjeva napram ljudskemu zastopu po postavno določena in ugotovljena. Prvi čin nove vlade je bil ta, da je predložila državnemu zboru zakon, s katerim se državna ustava izpreminja v toliko, da je za odločitev o vojni in miru potrebno dovoljenje ljudskega zastopa.

Jamstva za trajnost novega sistema pa ne dajejo samo postavna določila, ampak tudi nemajna volja nemškega naroda, čegar pretežna večina stoji za temi reformami in ki zahteva njihovo energično nadaljevanje.

Na vprašanje predsednikovo, s kom da ima opraviti on in z njim zvezane vlade, je dan jasan in nedvoumen odgovor s tem, da izhaja ponudba miru in premirja od vlade, ki je prosta vsake samovolje in neodgovornega vpliva in ki se naslanja na pritrjevanje ogromne večine nemškega ljudstva.

Berlin, 20. oktobra 1918.

Solf, državni tajnik.

Zgodovina hiti.

Zgodovinski dogodki se razvijajo z veliko naglico. Razvoj, ki rabi ob mirnem času

desetletja, se izvrši ob revolucionarnih časih v mesecih, da celo v tednih. In kaj je vojna drugoga, kakor revolucionaren dogodek, ne po volji onih, ki so jo zanetili, marveč ob sili, ki jo je vojna povzročila na podlagi dejstev. Z grozo gledajo sedaj tisti, ki so menili, da ohranijo obstoječe razmere, kako revolucionira vse človeštvo, narode, ki so jih hoteli krotiti z njo, ki je množici mašila usta z vojnimi zakoni in z obsednim stanjem, a jih tudi zbudila k zavesti svoje lastne moči; vidijo, kako staro zametava in nove razrede, nove narode uvršča drugega poleg drugega ob starih. Od vsega početka je vojna porodila reakcionarne in revolucionarne sile, ki so se med seboj bojevale. Toda dočim so prva leta vojne bile sile, ki krepke staro močnejše, so v zadnjem delu vojne, čimbolj kažejo konservativne sile svojo nezmožnost, da bi rešile človeštvo iz bede vojne, postale jače in streme po novem, tako da celo zastopniki stare sile uvidevajo, da morajo pakirati z novimi, jim dati mesto poleg sebe, v strahu, s katerim jih je navdala ruska revolucija, ki je dokazala, kam vodi pot, če ne odneha reakcija.

Kdo bi bil mislil pred vojno, da bo Hohenzollerec trirazredno volilno pravo za pruski deželni zbor odpravil, ali da bodo celo pruski junckerji s tem zadovoljni? Kdo bi bil menil pred vojno, da, šele pred nekaj meseci, da je mogoče to, kar se v Avstriji sedaj dogaja, da bodo oblastniki te države dali samoodločbi narodov take koncesije, da bomo smeli javno govoriti o samostojnih narodnih državah, ki naj kot svobodne države obravnavajo o skupni zvezi? Kdo bi bil pričakoval, da bo tudi nemško meščanstvo priznalo samoodločevanje drugih narodov ter ga zahtevalo tudi zase? Pred vojno so bili samo socialni demokrati, ki so zahtevali svobodo in enakost narodov in so jih prav zaradi tega zmerjali vsi avstrijski narodi kot izdajalce skupnih interesov in nemške sodruge tudi kot breznarodne zaveznike Slovanov. Kljub narodnostnemu programu smo bili tudi slovenski socialisti izdajalci naroda. Od kod je prišla ta izprememba? Iz vzhoda je prišla luč! Spominjajmo se le, kako malo razumevanja so imele meščanske stranke — pri nas in v Nemčiji — za razgovore v Brest-Litovsku, kjer so zastopniki ruske delavske republike napram Hoffmannu, Kühlmannu in Czerninu odločno branili samoodločevanje narodov, samoodločevanje, da se lahko odpovedo državnosti, in spominjajmo se ter pomislimo na to, kako so danes postala izvajanja Trockega, ki so bila takrat označevana kot krivo-verska, javno mnenje, in sicer tako, da se danes vsi tisti, ki ne priznavajo teh načel, upajo le še načela omalovaževati, a ne morejo jim ugovarjati. Nemški sodrug v Avstriji so »ponosni«, da imajo v svojem narodu najbolj nazadnjaško meščanstvo, a kljub temu niso niti trenutek odnehal ne pred njim, ne pred državno oblastjo, marveč so vedno obsojali oblastno politiko vladajočih in zaradi tega se tudi kot prvi zavzemali za samoodločevanje. Le en zglede namesto mnogih: Meseca januarja je skušal gospod Tittl, načelnik nemških Volkstratov, izvesti spravo med nemškimi strankami, ki bi zbrala vse sile Nemcev. Na to mu je odgovoril v imenu nemškega delavstva na Češkem sodrug Seliger v javnem pismu, v katerem je odklanjal sodelovanje v politiki, ki vodi nemško ljudstvo v Avstriji v puščavo neplodovitega borenja za oblast, ki se mora po neuspešnih žrtvah končno le zrušiti. Tej neplodoviti, vladi na ljubo zasnovani politiki, je postavil nasproti svojo, ki temelji na politični svobodi in pomeni napredek nemškega ljudstva v tej državi. Nemške meščanske stranke pa takrat za tako politiko še niso bile zrele, in tako so preslišale opomine socialnih demokratov

brez umevanja. Šele potem, ko je dovedla stara politika res do napovedanega poloma, so se pričeli zavedati, da more temeljiti razvoj nemškega ljudstva le na samoodločbi.

In kakor je končno prišlo spoznanje v glave našega nemškega meščanstva, tako se je zgodilo tudi v Nemčiji, kjer je doživela stara politika popolen polom. Pač utegne zanje biti žrtev, da morajo opustiti sanje o oblasti in gospodstvu, toda ker bi se bile te sanje, ki so izvirale le iz stare, sedaj pokopane dobe in iz domnevanja, ki ga je val demokratizma odnesel, mogle izvršiti, le če bi bile ostale stare sile v gospodstvu, bo žrtev v blagor ljudstvu samemu. Kakor danes še komaj razumemo, da so nekateri še pred malo meseci pričakovali zmago meča, tako bomo, čim nastane mir, tudi komaj razumeli, kako so mogli nemški meščani odklanjati samoodločbo narodov. Če bi to spoznanje sedaj tudi ne bilo prišlo, bi napredujoča demokratizacija bila dovedla sama do tega, da bi se zavedali, da je gospodstvo enega naroda nad drugim po človeški pameti nemoralno. Z velikimi koraki hiti zgodovina. In nihče izmed nas ne ve, kje se demokratizacija ustavi.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 21. oktobra. Uradno se razglasa: Na obeh straneh južne Morave so bili zavrženi delni sunki srbskih čet. Zapadno Zajččara narašča sovražni pritisk. Na italijanskem bojišču nobenih posebnih dogodkov.

Bitka na zapadni fronti.

Berlin, 21. oktobra. (Uradno.) Na Flanderskem se vrše ljuti boji za odsek ob Lysi med Urselom in Kortrykom. Sovražnik je bil začasno vdrl v naše postojanke pri Zeverenu, je bil v protisunku vržen zopet nazaj. Na obeh straneh Denyse se je sovražnik ustalil na zapadnem bregu Lyse. Na višinah jugozapadno Wichte smo ustavili sovražno prodiranje. Severno Schelde smo odbili sovražne napade pred našimi črtami. Na obeh straneh Solesmesa so napadli Angleži z močnimi silami. Napad smo ustavili vzhodno in jugovzhodno od mesta. Romories in Amerval smo izgubili; oba kraja pa smo v protisunku zopet osvojili. Pri Le Chateauju smo splošno obdržali naše pozicije. Veliki angleški napad se je na celi 20 kilometrov široki fronti, izvemši neznatne krajevne uspehe, ponesrečil. Tudi ob Aisni so bili sovražni napadi zavrženi. Zapadno Bantheville smo odbili sunke ameriških čet. Na ostali fronti neznatno bojno delovanje.

Nikšić v srbskih rokah.

Zeneva, 21. oktobra. Francosko vojno poročilo javlja: Francoske in srbske čete so zasedle Nikšić v Črni gori. Na cestah v Stari Srbiji so aliirane čete zajele velike množine plena.

Politični pregled.

= **Narodno vjeće se hoče pogajati z ententom.** Osrednji odbor Narodnega vječja Slovencev, Hrvatov in Srbov zahteva potne liste za Švico za člane osrednjega odbora, da se v imenu Jugoslovanov pogajajo z ententom za mir.

= **Koroška za Jugoslavijo.** Koroški odsek Narodnega sveta je glede določitve meje bodoče Jugoslavije soglasno storil naslednji sklep: Zahtevamo kot sestavni del Slovencev, Hrvatov in Srbov vse ozemlje dosedanje kronovine Koroške, kjer je prebivalo zadnja stoletja slovensko ljudstvo. Narodnim manjšinam se zagotovi zakonito varstvo.

= **Srečna Praga!** Iz Prage pišejo: Te dni je došlo v Prago 500 komadov — orožnikov. Pravijo, da le provizorično in za kratko dobo. To radi verjamemo.

= **Deklaracija ogrskih Slovkov.** V ogrskem parlamentu se je v soboto nadaljevala razprava o vladni izjavi. Poslanec Stefan Szabo (stranka malih kmetov) pravi, da on težen narodnosti ne smatra za upravičene, ker so jim zagotovljene zadostne svoboščine glede gojenja njihovega jezika in vere. Vojne nismo izgubili mi, ampak Nemci. Kajti Francozi in Angleži, ki so premagali Nemčijo niso sovražniki Ogrske. Sovražniki Ogrske so Rumuni, Rusi in Srbi, katere smo premagali. Ako separadni mir Ogrske zagotovi integriteto države, mora biti sklenjen. Zahteva, da se imajo ogrski vojaki takoj odposlati domov v obrambo domovine. Izvoz živil treba takoj ustaviti, istotako rekvizicije, izvzemši one za preskrbo armade. Poslanec Juriga (Slovak) izjavlja, da bo ententa mislila, da se nahaja v ogrski poslanski zbornici po predvčerajšnjem glasovanju 73 ententnih prijateljev. Pozdravlja pravico samoodločbe, za katero je tudi cesar, in podaja v imenu slo-

vaškega Narodnega sveta (Živalni klici: kje je ta Narodni svet, ali sploh eksistira?) izjavo, ki se krije v bistvu z deklaracijo, ki jo je podal poslanec Vajda za romunsko nacionalno stranko in ki zahteva pravico samoodločbe za slovaški narod, ki bi moral biti zastopan v ogrskem parlamentu ne po enem, marveč po 40 zastopnikih, glede na obstoječe razmere. Narodni svet slovaškega naroda podaja po temeljitem preudarku notranjega in zunanjega položaja po svojem članu in zastopstvu v poslanski zbornici nastopno izjavo: Po položaju, ki ga je ustvarila svetovna vojna, ugotavlja Narodni svet slovaškega naroda kot politični organ slovaškega naroda, da je svetovni duh po svetovni vojni zvalil s telesa in duha slovaškega naroda oni kamen, ki ga je oviral od leta 901., po bitki pri Bronislavi, na vstajenju in ugotavlja, da je pravica samoodločbe slovaškega naroda zopet vstala. Izjava vsebuje nadalje ugotovitev, da hoče biti slovaški narod na svetovnem kongresu zastopan po svojem lastnem zastopniku in da ne sprejema nikakega vpliva na svoje zadeve na kongresu. Predlog se zaključuje z večno zahvalo Wilsonu in prvemu, ki ga je razumel, kralju Karlu. Številni slovaški citati, katere govornik prevaja na madžarsko, vzbude s časom vznemirjenje. Predsednik prosi dvakrat govornika, da naj glede na to, da je oficijelni jezik ogrskega parlamenta ogrski, ne nadaljuje s slovaškimi citati, na kar govornik hiti ugotavljati, da se mu ni dovolilo v ogrskem parlamentu citirati slovaško. Končno polemizira s svojimi predgovorniki, zlasti z grofom Tiszom, na katerega izvajanja ne polaga nobene važnosti (Veselost). Svoj govor konča ob trečetrt na 2. Debata je končana. Prihodnja seja danes popoldne.

= **Jugoslovansko vprašanje in Italija.** Italijansko časopisje se je dolgo pečalo s kurzom Sonninove politike. Njegovo umevanje avstro-ogrskega problema je izzvalo ostre kontroverze. Visokočislana moža — tako piše »Giornale d'Italia« — ki je vojno začel v znamenju »svetega egoizma«, in ki je zaključil dobo prisiljene trozveze, so dolžili ozkosrčnosti, nazadnjaštva in kratkovidnosti. Pred vsem so mu očitali njegovo stališče napram jugoslovanskemu vprašanju. Razvili sta se dve struji. Eni so bili za demokratično, evropsko, najlepšim tradicijam Italije odgovarjajoče politično vodstvo, drugi pa za vojno, ki naj uresniči narodne ideale. Ta kriza je premagana. Italijanska vlada je priznala enotno, neodvisno jugoslovansko državo. To vprašanje je rešil ministrski svet v svojih sejah od 7. in 8. oktobra, o katerih javnost ni izvedela nič družega, kakor »da so padle važne odločitve«. Ta sklep je sedaj znan in se glasi: »Ministrski svet sklene, da izjavi aliiranim vladam, da smatra italijanska vlada gibanje jugoslovanskih narodov za dosego njihove neodvisnosti in njihovega združenja v svobodni državi kot skladno z načeli, za katera se bojujejo aliiranci, in kot skladna z zahtevami pravičnega in trajnega miru.«

= **Konec nemškega militarizma.** Voditelj nemške napredne ljudske stranke, Gothein, objavlja v »Berliner Tageblattu« članek, v katerem izraža mnenje, da Wilson ne zahteva toliko odstopa nemškega cesarja, kolikor odstranitev vojaške postranske vlade, ki ima svoj sedež v velikem generalnem štabu, ki ni podrejen ne razsodniku, ne državnemu kancelerju in tudi ni odgovoren državnemu zboru. Generalni štab je najmočnejša inštanca v državi. Gothein zahteva, da mora biti tudi nemški generalni štab podrejen vladi, kakor je v drugih državah. — To je vse lepo in prav, toda veliki generalni štab nemški pa ima vendar nekoga, kateremu je podrejen, in ta je nemški cesar. Treba je torej izpremembe najprej tu, potem naj pride še le ona, da vojaštvo ne bo prisegalo cesarju, ampak na ustavo.

= **Napadi na admirala Tirpitz.** V »Berliner Tagblattu« objavlja pomorski kapitan Persius oster članek, v katerem vso krivdo glede vojne vrača na velikega kapitana Tirpitz. S tem, da je hotel nemško mornarico prehitro pomnožiti, je izzval sovraštvo in jezo Angležev proti Nemčiji. Gradil pa je samo manj vredne ladje, podmorske čolne pa je skoraj popolnoma zanemarjal. Persius končno zahteva, da se postavi Tirpitz pred državno sodišče.

= **Vsenemški norec.** Med vsenemcem, ki najtrdovratneje taje polom svoje politike, spada uvodnikar »Deutsche Tageszeitung«, grof Reventlow, ki je seve tudi nedotakljivi oboževanec avstrijskih vsenemških politikastrov. Ko je prvič javilo nemško vojno vodstvo,

da so zadele nemške čete ob neko angleško kavalerijsko brigado, je pisal grof Reventlow dne 25. avgusta 1914. v omenjeni list naslednje: »O, da bi se izkrcali Angleži in se postavili proti našim četam! — To je vroča želja naroda in vojaških strokovnjakov. — Včeraj je storila to ena brigada. Toda to je veliko premalo. Naj pride še mnogo angleških brigad!« Ako krvave sedaj na zapadnem bojišču tisoči in stotisoči nemških vojakov v boju z angleškimi milijonskimi armadami, se to dogaja v dobesedni izpolnitvi grofovih želja; isti Reventlow je tudi vedno prorokoval, da Amerikanci nikdar ne pridejo na evropsko bojišče in agitiral s tem argumentom za nesojno podmorsko vojno. Pozneje je gospod grof izjavil na nekem shodu, da je vsak sporazum z Ameriko izključen. Zdi se, da grofa tudi najnovejši dogodki niso prepričali, da je vsenemškemu bogu odzvonilo za vedno, ker še vedno nadaljuje svojo pot v stari smeri. Star govor pravi: Proti neumnosti se bore zaman celo bogovi.

= **Nemčija pred revolucijo?** Glasom brzojavnih poročil iz Stockholma je poslal Ljenin na zborovanje sovjetov pismo, v katerem izjavlja, da je Nemčija pred revolucijo. Vsakdo razume, da bo vstop Scheidemanna in njegovih somišljenikov v vlado revolucijo le pospešil. Zato je ruska vlada sklenila, da postavi do spomladi armado enega milijona mož.

= **Strankarski zbor francoskih socialistov** je povodom nemške mirovne ponudbe na ameriškega predsednika Wilsona dne 6. oktobra sklenil naslednji oklic: »Stranka pozdravlja z radostjo novi uspeh neumornega truda in radevoljnih žrtev občudovanja vrednih skupin zaveznških demokracij. V tem vidi zaeno znamenje preustroja javnega mnenja sovražnih narodov k jasnemu pojmovanju pravice in svobode. Ako stranka zahteva tudi potrebna diplomatska in vojaška varstva, tedaj je vendarle mnenja, da imajo zaveznške vlade dolžnost, da se pogovore glede take ponudbe, ki v resnici pomenja pričetek pogajanj, ne pa da jo zavrnejo z zaničevanjem. Stranka čestita, da je predsednik Wilson oni, na katerega je ponudba naslovljena. Smatra jo že sedaj kot zmago demokracije. Najprej je bila primorana Avstrija, da sprejme 14 točk iz januarja 1918 kot podlago za pogajanja. Še več: Nemški državni kancler je končno pripoznal, da je Alzacija-Lorena vprašanje pravice narodov, dasi govori le o splošnem sporazumu glede avtonomije teh pokrajin in s tem, da je označil novo vlado, ki je izšla iz naroda in ki ravna v sporazumu z njim, je pripoznal, da si morajo različne države za upostavitve trajnega miru zagotoviti medsebojna jamstva. Socialistična stranka je odločena, da zahteva v tem smislu dejansko akcijo. Dne 27. septembra je Wilson pripoznal, da so delavci vedno zahtevali od svojih vlad, da povedo neobzirno svoje vojne cilje in mirovne pogoje. Socialistična stranka spominja, da je ravnala vedno v smislu Wilsona in da je tudi londonska interaliirana delavska konferenca sprejela 14 točk Wilsona. Stranka se radi tega pridružuje vsaki akciji, katero bi Wilson podvzel, da bi zadovoljil bojujoče se mase.«

= **Nov bulgarski kabinet.** Bulgarskemu soobranju se je v soboto predstavil rekonstruiran kabinet Malinova. Ministrski predsednik Malinov je razvijal zbornici svoj program, čegar glavna točka je, da prinese deželi mir. Vnanji minister Todorov bo v kratkem podal svoj ekspeze.

= **Papež za mir.** Kakor poroča Associated Press, je papež predsedniku Wilsonu izrazil upanje, da se njegovi prosvetljeni pameti, njegovi premišljeni sodbi in njegovemu močnemu človeškemu čuvstvanju posreči, končati vojno v obojestransko zadovoljstvo.

= **Demokratska zveza Srednje Evrope.** Francoski listi poročajo iz Washingtona, da so narodi centralne Evrope sklenili ustanoviti demokratično unijo srednje Evrope v varstvo svojih skupnih interesov. Namen te zveze je, ustanovitev federacije držav Evrope od Vzhodnega do Črnega in Jadranskega morja, da se Nemčiji za vedno zapre pot na vzhod. V tej federaciji so zastopani Rumuni, Jugoslovani, Poljaki, Litevci, Čehoslovaki, Ukrajinci, italijanski iredentisti in Finci. Profesor Masaryk predseduje uniji.

= **Angleški parlament** se je v soboto zopet sestel. Minister notranjih zadev je izjavil, da mora biti med pogoje za premirje s Turčijo sprejeta tudi točka, da Turčija takoj izpušči vse ujetnike. Glede splošnega miru je Bonar Law izjavil, da sedanji položaj ni primeren za to, da bi se izražal o vojni ali o miru s centralnimi državami.

Socialno demokratični vladni možje v Nemčiji.

V »Arbeiterzeitung« priobčuje dopisnik iz Berlina nekaj življenje pisnih črtic o strankarjih, ki so vstopili v kritičnem trenutku v nemško vlado. Imena teh mož so nam že znana dolga leta, zanimala nas bo pa danes tudi nekoliko bolj njih osebnost.

Filip Scheidemann, je državni tajnik brez portfelja, je kurski Hes. Porodil se je v Kasslu dne 26. julija 1865 kot sin obrtnika. Šolo je obiskoval do realke ter je postal potem črkostavec (tiskar). Že z osemnajstim letom je stopil v stranko in ko je delal dvanajst let kot črkostavec, je prišel končno v strankino uredništvo v Giessnu. Pet let pozneje je vstopil v »Fränkische Tagespost« v Nürnbergu, potem pa v Offenbach in Kassel. Leta 1903 je postal naslednik Schuhmacherja, ki zaradi diferenc s solinško kovinarsko zvezo, ni več kandidiral, v državnem zboru za Solinško volilno okrožje, kjer se je pa šele po nekaj letih s svojo govorniško umetnostjo uveljavil. Čim stareji in bolehniji je postajal Bebel, tem bolj je nastopal Scheidemann poleg nepozabnega Franka kot glavni govornik stranke. Še za Bebla je bil poleg Eberta voljen v širše strankino načelstvo, kjer je imel najprej poročilo o delavskem časopisu. Scheidemann, velik plavalasi mož je veselo nravi in zdi se, kakor da bi ne bil nikdar okusil gorja.

Gustav Bauer, državni tajnik novega delovnega urada, je vzhodni Prus. Rojen je 6. januarja 1870 kot sin sodnijskega eksekutorja v Darkehmanu, nedaleč ruske meje. V Königsbergu je obiskoval ljudsko šolo in je bil potem osemnajst let kot pisarniški nastavljenec v odvetniških pisarnah. Leta 1903 je bil, ko je že prej pridno sodeloval v strokovnem gibanju, izvoljen v osrednji delavski sekretariat, ki ima nalogo, da obdela in zastopa pritožbe zaradi socialnega zavarovanja pred državnim zavarovalnim uradom v Berlinu. Njegovo formalno-pravno znanje iz prejšnje pisarniške službe, mu je v tej lastnosti prav dobro služilo. Od leta 1895. je bil predsednik zveze pisarniških delavcev. Njegova mirna preišljenost in modrost je bila vzrok, da so ga volili za drugega predsednika Glavne komisije strokovnih organizacij v Nemčiji poleg Legiena. V državni zbor je bil izvoljen v Breslavi — poleg Edvarda Bernsteina. Ker ima frakcija mnogo socialnih politikov in se Bauer zaradi preoblega dela ni mogel tako posvečati državnemu zboru, ni v plenumu mnogo nastopal. Galerija ga pozna po njegovi slabotni in krevljajoči osebnosti. Junija je pripadal Bauer tudi stockholmskemu poslanstvu stranke.

Dr. Avgust Müller, ki je prevzel, ko je nastopil vlado Härtling, državno podtajništvo v vojnoprehranjevalnem uradu, je sedaj prevzel enako mesto v državnem gospodarskem uradu. Rojen je bil leta 1873 v Wiesbadnu in je izvrševal, kakor njegov oče, vrtnarstvo, potem pa v Curihu študiral in na podlagi znanstvene razprave o nemških strokovnih tajništvi dosegal naslov doktorja. Nekaj let je potem deloval v redakciji v Magdeburgu, a pozneje se je posvetil popolnoma združništvu ter je živel mnogo let v Hamburgu kot poslovalni načelstveni član centralne zveze nemških konzumnih društev. V prav mnogih člankih »Sozialistische Monatshefte«, je že prej zagovarjal politiko, ki jo je nastopila frakcija v vojni. Da ga razločijo od »dolgega Müllerja« v načelstvu stranke, imenujejo »njega« debelega Müllerja.

Robert Schmidt, ki je stopil na Müllerjevo mesto v vojnoprehranjevalni urad je Berlinčan. Rojen je leta 1864. Dopršivši ljudsko in nadaljevalno šolo je bil izdelovalec glasovirjev do leta 1893. Tega leta je bil izvoljen v Berlinu V. v državni zbor, bil je deset let socialnopolitični urednik »Vorwärtsa« in centralni delavski tajnik. V nemški zvezi lesnih delavcev ima že dolgo vodilno vlogo. Kot izredno temeljit socialni politik, se je ob vojni zlasti marljivo bavil z vprašanji prehrane in je vedno nastopal za izvedbo najstrožjega racioniranja ter za zasego vseh zalog.

Dr. Edvard David, katerega imenovanje za podtajnika za zunanje zadeve je brez uspeha, je sin vinorodne dežele ob Mozeli. Rojen je bil leta 1863 kot uradniški sin in je bil nekaj časa ko je dovršil gimnazijo, trgovec, pozneje je študiral germanistiko (nemško jezikoslovje) ter je postal gimnazijski učitelj. Potem je urejeval strankino glasilo v Mainz, leta 1896. je bil izvoljen v hesenski deželni zbor in 1903 v državni zbor. Vemo, da je bil že v

miru glavni zastopnik revizionizma, in se bavil zlasti z agrarnim vprašanjem ter bil v vojni pismeno glavni zagovornik politike, ki jo je zavzela socialna demokracija 4. avgusta l. 1914. Tudi v Stockholmu je bil on zagovornik te politike ter je takrat govoril o stališču holandsko-skandinavskemu odboru cele tri ure. Z zunanjo politiko se je temeljito bavil, in ker je nekoliko preveč podroben, je vztrajen na svojem stališču. V državnem zboru je govoril v imenu stranke proti brestovskemu miru. Mali izborni govornik je nastopil že tudi na Dunaju.

Veliko pomanjkanje premoga.

Dunajska »Zeit« poroča, da postaja pomanjkanje premoga vedno bolj občutno. Razni obrati bodo morali ustaviti delo. Sladkorna industrija ne bo mogla podelati vse sladkorne pese. Tovarne za marmelado ne bodo mogle podelati sadja. Na Dunaju peša oskrba s premogom za kuhinje. Kdor se ni mogel preskrbeti do konca julija, mu bo le z največjimi težkocami mogoče, nabaviti si potrebno količino. Kot vzrok pomanjkanja navajajo nezadostno prehranjevanje delavcev v premogovnikih in transportne težkoče. Na Dunaju se je vršila enketa industrialcev glede preskrbe s premogom. Ugotovila je, da je v zadnjem mirovnem letu producirala Avstrija približno 420 milijonov stotov premoga. Od tega se je izvozilo približno 80 stotov, dočim se je uvozilo 120 milijonov stotov. Za porabo je ostalo v Avstriji torej 460 milijonov stotov. Do danes je nazadovala avstrijska produkcija za trideset odstotkov, tako da sedaj razpolagamo s komaj nekaj nad 300 milijonov stotov premoga. Ako se vpoštevata, da porabijo železnice, ki so že v mirnih časih pokurile 50 milijonov stotov, sedaj najmanj 25 milijonov stotov več in da porabijo municijska podjetja neizmerne množine, lahko razunemo, da nam primanjkuje 158 milijonov stotov premoga. Ta primanjkljaj se že sedaj povsod občuti, pozimi pa se moramo bati direktne katastrofe. Približno 70 odstotkov vseh industrijskih podjetij bo moralo ustaviti obratovanje vsled pomanjkanja premoga.

Dnevne vesti.

— **Umrl** je sohr. Franc Bezljaj, strojni stavec Katoliške tiskarne v Ljubljani kot žrtev tiskarske kuge. Pogreb se vrši danes ob 5. popoldne iz deželne bolnice. Zvestemu tovarišu in sodrugu bodi ohranjen blag spomin.

— **»Narodna galerija«** v Ljubljani. Danes zvečer ob šestih odborova-seja na mestnem magistratu v sobi g. ravnatelja dr. Zarnika.

— **Najvažnejša knjiga.** »Arbeiterzeitung« piše pod gorenjim naslovom o naslednjem slučaju: Namestništvo na Češkem je poslalo 30. septembra t. l. šolskim vodstvom razglas, v katerem pravi, da je tiskanje šolskih knjig po oblastveno določenih cenah zvezano z velikimi težkocami. »V najskrajnejem slučaju naj se popolnoma opusti — izvzemši beril in veronkov — nabava učnih knjig za dobo izrednih razmer«. Ta razglas je izdalo nedvomno ono ministrstvo, ki nosi v svojem naslovu beseda »bogočastje« še vedno pred besedo »uk«. Najvišja naučna oblast je torej mnenja, da se slovnica, računica, atlant itd. lažje pogreša kot pa — verouk! Smešna je taka odredba: po letih jo bodo občudovali kot kulturno-zgodovinski kuriozum.

— **Prijeti cigani.** V nekem gozdu pri Mavčicah na Gorenjskem je taborila družba ciganov, povečini vojaških beguncev. Igrali so na karte, ženske pa so jim peklo v okolici pokradene kokoši. Pa niso imeli sreče. Iztaknili so jih orožniki, jih zajeli in aretirali. Eden je bil lahko ranjen. Hotel je namreč uiti, pa je streljal za njim orožnik in ga ranil.

— **V Pulju dele brezplačno juho!** Z ozirom na razširjanje španske bolezni in pomanjkanja mesa je sklenila mestna aprovizacija v Pulju oddajati bolnim ljudem na dveh krajih brezplačno mesno juho. — Samo če bodo ljudi z juho — bogve kaka bo — ozdravili in jim potolažili glad.

— **Tržaška javna zabavališča zaprta.** V Trstu so zaprle oblasti vsa gledališča, kinematografe in druga zabavališča, da se na ta način vsaj deloma omeji razširjanje španske bolezni.

— **Nesreča z lovsko puško.** Ponesrečil je dne 7. t. m. četovodja Ivan Dolinšek v Št. Ilju pri Velenju. Nahajal se je na dopustu pri starših in drugi dan bi se imel vrniti nazaj. Streljal je za zabavo s staro lovsko puško na verice. Najbrž premočno nabita puškina cev je razletela in mu hudo razmesarila dlan in prste leve roke.

— **Eksport — Import.** V Zadru je bila osnovana pod tem imenom minuli mesec družba z omejeno zavezo za izvoz južnega sadja in za

uvoz tujega blaga. Družba se bo bavila z industrijskimi, pa tudi trgovinskimi zadevami vobče. Sestoji se iz raznih trgovcev in bančnih strokovnjakov. Osnovna glavica znaša »za sedaj« 1.000.000 kron. Koliko in komu bo koristila nova družba, pokaže bodočnost.

— **Hrvatska deželna banka v Osijeku** po viša delniško glavnicu od 20 na 50 milijonov kron; v to svrhu izda banka 50.000 novih delnic po 200 kron. Ravnateljstvo osiješke livarne za stroje, ki spada v interesno sfero Hrvatske deželne banke je sklenilo povečati delniško glavnicu od 1.500.000 na 3.000.000 kron.

— **Koliko zasluži dandanes krojaški mojster na Dunaju?** Mlad enoletni prostovoljec iz zelo dobre rodbine si je dal delati obleko in je položil zanjo 21.000 K. Za obleko, šivano na svilo, je plačal takoj 3000 K, za domačo suknjo s hlačami 2200 K, frak 3500 K, in tako gre dalje po fantastičnih cenah na tisočake. Na vprašanje, če imajo tudi zaposleni delavci temu primerni zaslužek, je šef dotične tvrdke ponosno odgovoril: »Pri meni zasluži prvi krojač več kot 30.000 K na leto. Pri nas pomočniki niso nezadovoljni.«

— **Dvorni svetnik — verižni trgovec.** Dvornega svetnika, dr. Ivana Breicho, zaposlenega v železniškem ministrstvu je policija zaradi navijanja cen aretirala. Dunajska policija poroča o tem naslednje: Dne 10. t. m. sta bila zaplenjena na vzhodnem dunajskem kolodvoru dva vagona moke. Deklarirana sta bila kot »juhin dodatek«. Ta moka je prišla z Moravskega, kjer je bila kupljena od kmetov na poseben način — to je zopet afera svoje vrste — in prišla končno skozi roke več navijalcev cen in verižnikov, ki so dvigali ceno vedno višje, na Dunaj, kjer jo je policija zaplenila. V to lepo zadevo je zapletenih več visokih gospodov, bančnih ravnateljev in podjetnikov, ki so posredovali oziroma prodajali to moko. Le dr. Breicha je zaslužil pri tem v zvezi s še nekim drugim gospodom 140.000 kron.

— **Promet s prašiči.** Ker ljudem ni jasno, kako je letos urejen promet s prašiči, opozarjamo, da ima »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine v Ljubljani« nakupni monopol za klavne prašiče in sicer na podlagi ministrskega ukaza z dne 15. februarja 1917 v zvezi z ukazom deželne vlade z dne 11. novembra 1916. Nihče toraj ne sme klavnih prašičev drugemu prodati kot »Kranjskemu mestu za vnovčevanje živine v Ljubljani«, oziroma njega namestnikom, ki se izkažejo z izkaznico deželne vlade v Ljubljani. Tudi nakupovati ne sme klavnih prašičev nihče drugi kot »Kranjsko deželno mesto« oziroma njega zaupniki. »Kranjsko deželno mesto za vnovčevanje živine« opozarja prašičerejce, da naj ne koljejo doma preko nujne lastne potrebe ter naj ne prodajajo niti živih niti zaklanih prašičev, niti slanine pod roko, ker bi se sicer utegnoli pripetiti, da bi se jim pozneje odvzeli tudi taki prašiči, ki so jih imeli pripravljene za lastno potrebo, čeprav bi ostali potem sami brez masti. Cene klavnih prašičev bodo dosti višje kot lanskoleto ter jih vsakdo lahko izve pri pristojnem zaupniku »Kranjskega deželne mesta za vnovčevanje živine«. Imena zaupnikov so županstvom znana. Kdor bi ravnal proti tem uredbam, bo brezobzirno kaznovan z globo do 5000 kron oziroma 6 mesecev zapora.

— **Prevažanje trupel po železnici** je železniška uprava zaradi transportnih težkoč popolnoma ustavila.

— **Nesreča na železnici.** Brzovlak, ki odhaja zvečer z Dunaja, je zavozil ponoči na postaji Kapfenberg v tovrstni vlak, zaradi česar so zadnji vozovi skočili s tira. Nekaj voz se je zvrnilo, drugi pa so se vneli. Več železniškega osebja je ranjenega, mrtve je strojni nadzornik južne železnice Grundner, dočim je njegova soproga hudo poškodovana. Izmed potnikov je mrtvih 15 oseb, 50 pa več ali manj poškodovanih.

— **Strašna eksplozija na Nemškem.** V berlinsko-anchaltski tovarni za stroje v Magdeburgu se je pripetila strašna eksplozija, pri čemer je bilo 70 oseb ubitih, okoli 50 pa težje ali lažje poškodovanih.

Shodi.

Podružnica »Unije« avstrijskih rudarjev v Idriji vabi svoje člane s tem na redne društvene razgovore (diskuzije), ki se bodo vršile odslej vsako soboto točno ob pol 9. zvečer v društvenih prostorih.

Javen shod eraričnih gozdnih delavcev v Idriji se vrši v nedeljo, dne 27. t. m. ob 11. uri dopoldne v pivarni pri »Črnem orlu« v Idriji. Na dnevnem redu bodo plače in aprovizacija. Pritzadeti pridite vsi!

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Kakor smo javili, se vprizori danes zvečer Nušičeva komedija »Svet« za abonement »C«. — V sredo, dne 23. t. m. bo prvič po mnogih letih novo uprizorjena »Charlejeva teta«. V vlogi Lord Francourt Babberley nastopi g. Josip Daneš, barona Colonna igra g. Valo Bratina, Spitiq g. Josip

Povhe. Vsled obolesti g. Pečka je prevzel g. Hinko Nučič vlogo Jacka Chesneya, da omogoči predstavo. Prvikrat nastopi v letošnji sezani g. Rado Železnik v vlogi Charleya Wykeham. Charlejeva teta donna Lucia d' Alvaldorez bo gospa Berta Bukšekova. Ela Delahey gđč. Mila Šaričeva, nečakinja Ana gđč. Vera Danilova, Kitty Verdun igra gđč. Garvasova, slugo Brasseta g. Gustav Strniša in Mary, sobarico gđč. Rakarjeva. »Charlejeva teta« se predvaja izven abonementa. — V četrtek dne 24. t. m. zvečer se ponovi za abonement »A« »Charlejeva teta«.

Zadnje vesti.

Ministrski predsednik o Wilsonovem odgovoru.

Dunaj, 21. oktobra. Početkom današnje seje je danes v gosposki zbornici povzel besedo ministrski predsednik baron Hussarek ter z ozirom na Wilsonov odgovor izjavil, da nota ne daje povoda, prekiniti započeto mirovno akcijo. Avstro-Ogrska bo na noto v najkrajšem času odgovorila. S tem stopamo v mirovne razgovore. Razpravljajoč o cesarskem manifestu in Wilsonovi noti vidi ministrski predsednik v obeh aktih pomembno skladnost in pravi, da je manifest potrebno dopolnilo mirovnega koraka. Minister izraža končno prepričanje, da je moči zadevo ugodno rešiti.

Važne konference na Dunaju.

Dunaj, 21. oktobra. Ogrski ministrski predsednik je došel na Dunaj, kjer je konferiral z vnanjim ministrom grofom Burianom. V vnanjem uradu se je vršila danes važna konferenca, katere so se udeležili člani skupne vlade in oba ministrska predsednika. Odgovor na Wilsonovo noto se odpošlje v najkrajšem času. Vseboval bo vprašanje, pod katerimi pogoji bi bilo možno pričeti mirovna pogajanja.

Dr. Korošec pri baronu Hussareku.

Dunaj, 21. oktobra. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je pri ministrskem predsedniku protestiral proti preložitvi frontnih čet v juoslovansko ozemlje. Na Kranjsko pride baje 150.000 mož. Dr. Korošec se je tudi zavzel za pomiloščenje še ostalih 31 obtoženih mornarjev v Kotoru.

Ogrski Slovani za Jugoslavijo.

Zagreb, 21. oktobra. »Jug« objavlja izjavo Hrvatov in Srbov iz Bačke, Baranje in Banata, s katero se izjavljajo za popolno samostojnost svojega naroda ter zahtevajo, da bodo oni kot istokrvni bratje združeni v bodoči državi Slovencev, Hrvatov in Srbov. Izjavo so podpisali najodličnejši predstavitelji tamošnjega ljudstva.

Knez Lobkovic ne bo češki namestnik.

Praga, 21. oktobra. Knez Friderik Lobkovic izjavlja, da je kombinacija, da bo on bodoči cesarski namestnik na Češkem, popolnem nevzdržna. Knez Lobkovic baron Nadherny sta po naročilu visokih krogov odpotovala v Švico, da dobita tam informacije o mirovni akciji.

Nemški narodni zbor.

Dunaj, 21. oktobra. Na današnjem zborovanju vseh nemških poslancev je bilo sklenjeno, da se konstituirata stalni narodni zbor za nemško Avstrijo in sestavi izvršilni odbor 20 članov, ki naj formulira predloge o ustavi in določi stališče nemške Avstrije pri mirovnih pogajanjih. Izvolil se je ustavni odsek, kateri ima nalogo, da izdela volilni red za konstituantu.

Ukrajinska konstituenta.

Lvov, 21. oktobra. V svoji prvi meritorni seji se je ukrajinska konstituenta posvetovala o organizacijskih delih in sklenila ustanoviti najprej v Lvovu in Črnovicah posebne delegacije ter sporočiti včerajšnje sklepe Narodnega zbora potem posebnega odposlanstva avstrijski skupni vladi.

Vprašanje prehrane na Dunaju.

Dunaj, 21. oktobra. Prehranjevalna kriza na Dunaju se neprestano veča. Zadnje dni so se vršila na dunajskem magistratu tozadevna posvetovanja, pri čemur se je sklenilo, da se ustanovi poseben aprovizacijski odsek, ki naj se bavi z vprašanjem, odkod dobiti vbodoče za-

dostno množino živil, ker na dovoz iz Ogrske in Češke ni nič računati. Prehranjevalni odsek nemškega Narodnega sveta je sklenil, da stopi v svrhu dobave živil v zvezo z Ogrsko, Hrvatsko, Berlinom in Monakovem.

Pogoji za mirovno konferenco.

Zeneva, 21. oktobra. V pariški »Humancite« razpravljajo Milhaud o pogojih, ki naj bi bili merodajni za pričakovani mirovni kongres: 1. Ugotovitev, da ima vsako ljudstvo samostojno odločati o svoji usodi. 2. Zagotovitev, da se imajo vsa vprašanja na mirovnem kongresu urediti v soglasju s to pravico narodov. 3. Ugotovitev, da je ta pravica narodov in nje praktična izvršitev v teritorialnih in ustavnih spremembah zaupana varstvu zveze narodov. 4. Določitev onih narodopravnih zakonov, ki jamčijo za vse čase uporabo in zavarovanje omenjenega prava narodov.

Italijani in usoda Adrije.

Lugano, 21. oktobra. »Corriere della sera« razpravljajoč o usodi Adrije, povdarja, da Wilson ni pristopil londonski pogodbi iz l. 1915. ter izjavlja, da je treba določiti enoten program entente še pred početkom mirovnih pogajanj, da Italija ne bo v dvomu glede bodočnosti Adrije.

Izročitev uprave Poljski.

Varšava, 21. oktobra. Avstro-ogrsko vlada je naznanila poljskemu kabinetu, da je pripravljena izročiti poljski vladi upravo c. kr. okupacijskega ozemlja. Danes se vrši v Varšavi posvet zastopnikov obeh vlad, da določi podrobnosti za prevzete uprave.

Nemčija in Litevska.

Berlin, 21. oktobra. Državni kanceler princ Maks Badenski je sprejel danes odposlanca litevskega deželnega zbora. Izjavil je odposlanstvu, naj Litevci sami uredijo svoje razmere, ker se Nemčija ne namerava vmešavati v njihove zadeve.

Vojna bo še letos končana.

London, 21. oktobra. »Times« poročajo iz Buenos Aires: Velike nemške tvrdke v Argentini so iz zanesljivega vira prejele sporočilo, da bo vojna še letos končana. Tvrdke so dobile poziv, da temu primerno ukrenejo svoje dispozicije.

Iz Ukrajine.

Kiev, 21. oktobra. Celokupno ukrajinsko ministristvo je gostopilo. Dosedanji ministrski predsednik Lysogub je dobil naročilo, da sestavi nov kabinet.

Belgrad še ni padel.

Zagreb, 21. oktobra. Vesti, ki so krožile v listih, o padcu Belgrada, ne odgovarjajo dejstvom in so prezgodnje. Belgrad izpraznjuje.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v sredo, dne 23. t. m. in v četrtek, dne 24. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: V sredo, dne 23. t. m. popoldne od 1. do pol 2. štev. 1 do 200, od pol 2. do 2. štev. 201 do 400, od 2. do pol 3. štev. 401 do 600, od pol 3. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do pol 4. štev. 801 do 1000, od pol 4. do 4. štev. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. štev. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. štev. 1401 do 1600. — V četrtek, dne 24. t. m. dopoldne od 8. do pol 9. štev. 1601 do 1800, od pol 9. do 9. štev. 1801 do 2000, od 9. do pol 10. štev. 2001 do 2200, od pol 10. do 10. štev. 2201 do 2400, od 10. do pol 11. štev. 2401 do konca.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala inozemsko meso v sredo, dne 23. t. m. od pol 7. do pol 9. zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Krompir za VI. okraj. Stranke VI. okraja prejmejo krompir v sredo, dne 23. t. m. in v četrtek, dne 24. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: V sredo, dne 23. t. m. popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 1 do 110, od pol 3. do pol 4. štev. 111 do 220, od pol 4. do pol 5. štev. 221 do 330, od pol 5. do 5. štev. 331 do 385. — V četrtek, dne 24. t. m. dopoldne od 8. do 9. štev. 386 do 490, od 9. do 10. štev. 491 do 600, od 10. do 11. štev. 601 do 710, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 711 do 820, od pol 3. do pol 4. štev. 821 do 930, od pol 4. do pol 5. štev. 931 do 1040, od pol 5. do 6. štev. 1041 do konca.

Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kilogram stane 34 vin.

Kislo zelje na zelene izkaznice A. Stranke z zelenimi izkaznicami A prejmejo kislo zelje v sredo, dne 23. t. m. pri Jakopiču na Mirju. Določen je tale red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 70, od 9. do 10. štev. 71 do 140, od 10. do 11. štev. 141 do 210, popoldne od pol 2. do pol 3. štev. 211 do 280, od pol 3. do pol 4. štev. 281 do 350, od pol 4. do pol 5. štev. 351 do 420, od pol 5. do pol 6. štev. 421 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 2 kg kislega zelja, kilogram stane 80 vin.

Gospodarstvo.

Vino bo ceneje! Že pred nekaj dnevi se je poročalo z Ogrskega, da bodo padle radi izredno bogate trgatve vinske cene. Ogrski vinogradniki so res znižali vinske cene od 12 K na 3 do 4 K liter. Avstrijske vinotrnice so kupile na Ogrskem znatne množine letošnjega vina, a ga ne morejo spraviti v Avstrijo, kajti ogrska vlada je sedaj določila vse vozove in donavske ladje v druge namene. Pokupljeno vino bo mogoče izvoziti menda šele meseca marca prihodnjega leta. Cenejše ogrsko vino pa je že ugodno znamenje, da je neprestano navijanje cen vsem živilom in potrebščinam že prekoračilo svoj višek in se bliža koncu.

Listnica uredništva: Zadnje tedne nam je došlo več dopisov brez podpisa ali pa brez naslova. Za uredništvo je nujno potrebno, da svoje dopisnike pozna, zlasti v kočljivih stvareh. Zato naj pove vsak cenjeni dopisnik natančen naslov. — Šk. L. O teh stvareh smo že poročali vsaj deloma. Silno težko pa je navajati imena, ker če zakonov posamezniki ne izpolnjujejo, so temu krive oblasti. vrhutega je pa vojno oduševanje danes tako razvito, da bi napolnili list lahko vsak dan samo z imenom takih ljudi. Omenili bomo stvar pač še o priliki.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Išče se

dobre raznašalke

za raznašati »NAPREJ« in »Arbeiterwille« v mestu, Udmatu in v Zeleni jami. — Zaslужek dober. Nastop takoj.

Srbenje
Garje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
Paratol delavnice lekarnarja **Ulmer**,
BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

- GORICA - **F. Batjel** - LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

živalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. Posebno nizka cena za preprodajalce.

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Ljubljanska kreditna banka
v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Rezervni fond i okroglo
K 2.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, financira erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —